

Prof. MUDr. Vladimír Vondráček, DrSc.

*23. 2. 1895

československá psychiatrie

ČÍSLO 1
ÚNOR 1975
ROČNÍK 71

© AVICENUM
ZDRAVOTNICKÉ NAKLADATELSTVÍ

80 let prof. MUDr. Vladimíra Vondráčka, DrSc.

Narodil se 23. února 1895. Člověk, který se těší určitému postavení nebo proslulosti, je oslavován poprvé při své padesátce. Kdyby se v této chvíli objevil onen zázračný dědeček a nabídl mu splnění tří přání (známý test, který klade tak často prof. Vondráček pacientům), přál by si každý téměř určitě, aby mohl slavit své životní jubileum ještě po 30 letech. To je případ prof. Vondráčka. Už proto lze říci, že je šťastný člověk.

Když jsme oslavovali jeho 70. narozeniny, přesahoval počet jeho publikací půl druhé stovky. K jeho osmdesátinám přibyly další desítky článků a několik významných monografií. Dnes dosahuje celkový počet jeho publikací dvou set dvaceti pěti. Chystá se větší práce o konání a jeho poruchách. V tisku jsou Úvahy psychologicko-psychiatrické. To je vyčíslitelná práce. Představme si k tomu tisíce diskusních příspěvků, vědeckých rozhovorů, vedení seminářů a schůzí, dále recenze, oponentské posudky, vedení aspirantů — a konstatujeme neuvěřitelné kvantum vysoce hodnotných intelektuálních výkonů. Velmi dlouhý je nejen seznam vědeckých prací, ale i oborů, v nichž se uplatnil, nebo které dokonce založil: biochemie, farmakologie, toxikologie, psychofarmakologie jen v roce 1932, interní medicína, neurologie, biotypologie, dietetika, gerontologie, psychiatrická sexuologie, psychologie. Nejvíce ovšem psychiatrie, a z ní např. tato témata: Zákonitosti a poruchy myšlení, jáství, fantazie, magického myšlení, vnímání, emoce, dále hysterie, deprese, depersonalizace, iatropatogenie, historie medicíny a ostatní, jak už o tom bylo podrobně referováno v minulých jubilejních člancích.

Má řadu prioritních nálezů, postřehů, odborných termínů, nosologických jednotek: od nalezení fosfatázy v mozku až po psychiatrické jevy jako je diogenismus, hippofilie, potamofilie, syndrom třetího decenia, ultrasenzibilita, paradoxní reakce a řada dalších.

Jako všichni opravdoví vědci a vynikající vysokoškolští učitelé považoval popularizaci vědy za stejně důležitou jako zasvěcené odborné úvahy. Učinil pro obecné vzdělání ve vědách psychologicko-psychiatrických u nás víc než kdokoliv jiný.

Stejně tak se nikdy nevyhýbal veřejným funkcím. I v tomto ohledu byl po celý život vzorný nejen tím, jak ukázněně tyto úkoly přijímal, nýbrž jak pečlivě a starostlivě je i plnil.

Nesmíme však při tomto výčtu zapomínat na jeho centrální životní cestu, klinickou práci. Po vzoru svého učitele Heverocha konal neúnavně i vizity, přednášel studentům, zkoušel, vedl semináře, byl školitelem aspirantů, napsal učebnice, nepřetržitě učil a vychovával. Když se při jednom hodnocení jeho činnosti spočítalo množství osob, které vedl jako školitel, jimž byl oponentem, které habilitoval, z kterých vychoval odborné psychiatry, vyšel na jevo neuvěřitelný pedagogický výkon.

Je-li jedním z největších životních úspěchů vědce stanout v dějinách jako zakladatel oboru, pak se tohoto štěstí dostalo prof. Vondráčkovi dokonce několikrát: je u nás zakladatelem lékařské psychologie, psychiatrické sexuologie, axiologické koncepce v psychiatrii, spoluzakladatelem naší dietetiky, biotypologie, průkopníkem psychofarmakologie a psychotoxikologie. Na psychiatrické klinice zřídil v roce 1945 otevřená oddělení, jež se stala vzorem pro ostatní kliniky a psychiatrická zařízení.

Jeho klíčové postavení je však právě na pomezí oborů, v jejich vzájemném prolínání a ovlivňování.

Studium těchto oblastí je nejslibnější a nejplodnější, ale vyžaduje člověka široce a hluboce vzdělaného tak, aby zvládl rozmanitou tematiku a metodiku. Nikdo jistě nepochybuje o tom, že je zde správný muž na správném místě.

Do svých osmdesátin se dočkal řady uznání: byl vyznamenán Řádem práce, Purkyňovou medailí, vedle velkého množství dalších poct, čestných členství v našich i zahraničních učených společnostech, ale je také, což nemálo váží, zahrnován úctou a láskou svých žáků a nesmírnou popularitou v celém národě; v Senohrabech, kde tráví své dovolené, mu bylo uděleno čestné občanství.

Abychom si uvědomili význam tohoto tak vzdělaného, kultivovaného, moudrého, proslulého a oblíbeného vědce, není třeba dlouhého pojednání.

Každý oslavný článek, zejména ze strany pozitivně zaujaté, může vyznít jako akcentování dobrých stránek a zamlčování negativních. Ale myslím, že v případě prof. Vondráčka je možno i z hlediska velmi přísného objektivního posuzování odpovědně prohlásit, že byl po celý život neobyčejně poctivý, pracovitý, důsledný, v chování jemný, k podřízeným hodný, že svou laskavou neústupností dovede u nich i dnes dosáhnout maximálního výkonu. O každém, kdo mohl pracovat pod jeho vedením, lze říci, že ho potkalo veliké štěstí, protože mít nadřízeného, kterého si člověk může vážit, je opravdový dar osudu. Je příjemné vidět každodenně, jak je duševně čilý, stále bystrý a pohotový jako před desítkami let. O tom ostatně svědčí stálá vědecká produkce.

Snad nejvhodnější způsob jak zakončit článek o našem jubilentovi bude, když uvedeme závěr komplexního hodnocení, jež se musí formulovat pro potřeby úřední věcně a pravdivě:

„Prof. Vondráček pracuje stále neúnavně a úspěšně jednak jako ředitel výzkumné laboratoře, jednak jako činný vědecký pracovník.

Jeho humánnost, demokratičnost a pokrokovost je po desetiletí známa nejširší veřejnosti.

Všeobecnou úctou, jíž se těší ze strany všech pracovníků kliniky, oplácí tím, že jim ochotně a laskavě v jejich práci radí a pomáhá. Zastupuje v případě potřeby přednostu kliniky na vizitách, vedení seminářů, na schůzích komisí, porad, ve výuce, při reprezentaci kliniky. Působí veřejně jak ve funkcích, tak v odborných projevech a přednáškách.

Pro život kliniky je stále velmi potřebný. Je všeobecný souhlas, aby dále setrval ve své funkci na klinice, jíž mimo jiné svou příslušností zaručuje dobré jméno v celostátním i mezinárodním měřítku.“

Ad multos annos!

J. DOBIÁŠ